

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 18.07.2019

Sayı: 177

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bitlis'in Ahlat ilçesi ve çevresindeki tarihî, kültürel ve turistik değerlerin araştırılması, ilçe ve çevresinin ekonomik ve sosyal sorunlarının tespiti ve ilçenin kalkınması için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM iç tüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim. 17 / 07 / 2019

İbrahim Halil ORAL
Ankara Milletvekili

E.00000506329

GEREKÇE

Bitlis iline bağlı olan Ahlat ilçesi, Van Gölü kıyısında yer alan tarihî bir yerleşim birimidir. Tarihi M.Ö. 2000'li yıllara uzanan Ahlat, İslam ordularının fethi ve Türklerin bölgeye gelişinden önce; Asur, Urartu, Pers, Makedonya İmparatorluğu, Part, Selevkos, Roma ve Bizans gibi devlet ve toplulukların idaresi altında kalmış ve bir medeniyet merkezi olmuştur. Şehir Hz. Ömer döneminde Cezire fatihi İyaz bin Ganem tarafından 641 yılında fethedilerek İslam Devleti'nin egemenliğine girmiştir. Fetih sırasında, aralarında sahabe Muaz Bin Cebel'in oğlu Abdurrahman Gazi'nin de olduğu 120 asker şehit olmuştur. Türk tarihinde ise Ahlat hem Türk boylarının bir uğrak noktası olmuş hem de Anadolu'nun Türkler tarafından fethinin karargahı, üs noktası olmuştur. Selçuklu Sultanı Alparslan, Malazgirt Savaşı öncesinde Ahlat'ta üs kurmuştur. Malazgirt Anadolu'nun kapılarını açan savaş ise Ahlat da bu kapıların anahtarı olmuştur. Ahlat, Selçukluların dışında pek çok Türk beyliğine de ev sahipliği yapmış; Ermenşahlar devletinin başkentliğini yapmıştır. Kutalmışoğlu Süleyman Şah otağını Ahlat'ta kurup Anadolu'nun fethini buradan planlamıştır. Kayı boyu yıllarca Ahlat'ta yaşamıştır. Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in babası Ertuğrul Gazi burada dünyaya gelmiştir. Ahlat, 13. ve 14. yüzyıllarda Belh ve Buhara ile birlikte "Kubbetü'l İslam" unvanını almıştır. İlim, din, kültür ve medeniyet alanında önemli bir yere sahip Ahlat, o dönemde Doğu ve Batı'yı buluşturan kavşak noktada olması sebebiyle aynı zamanda bir ticaret merkezi görevi görmüştür. Osmanlı hanedanı ve devlet aklı Ahlat'ı ata şehri olarak kabul etmiştir. Ahlat'ta halk tarih boyunca hep Türkçe konuşmuş; Evliya Çelebi Ahlatlıların Türkçelerinin Çağatayca gibi doğu lehçelerinin özelliklerini taşıdığını işaret ederek, bura halkının Türkistan'dan gelen bir kökene sahip olduğunu vurgulamıştır. Ahlat'da tarih boyunca Türkçenin lehçeleri, Ermenice, Kürtçe, Farsça dilleri konuşulmuştur. Yavuz Sultan Selim'in kazandığı Çaldıran Savaşı'nın akabinde kalıcı olarak Osmanlı toprağı olan Ahlat, bu dönemde de bir Uç Şehir olarak önemini korumuş, 1877-78'de Bitlis'e, 1929'da Van'a ve 1936'da yeniden Bitlis'e bağlanmıştır. Ahlat, Anadolu'daki Türk – İslam tarihinin en önemli mekanlarından biri olmuştur. Selçuklu Mezarlığı, Ahlat Kalesi, İskenderpaşa Camii, Hasan Padişah Kümbeti, Emir Bayındır Kümbeti, Hüseyin Timur Kümbeti, Bugatay Aka Kümbeti, Şeyh Necmettin Türbesi, Emir Ali Türbesi, Dede Maksut Türbesi, Anonim Türbe, Usta Şakir Kümbeti, Kadı Mahmut Camii, Bayındır Mescidi, Bayındır Köprüsü gibi tarihsel öneme sahip birçok değeri içinde barındıran ilçe bir açık hava müzesi konumundadır. İlçedeki Selçuklu Mezarları, Anadolu'nun tapusu olarak nitelenebilir.

Ahlat günümüzde UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası Geçici listesinde bulunmakta ve UNESCO tarafından verilen "sakin şehir" unvanını taşımaktadır.

Van Gölü kıyısında yer alan ilçe ve çevre bölgesi aynı zamanda doğal pek çok güzelliğe de sahiptir.

Ahlat ilçesinin ve çevresinin bu tarihi arka planı, içerdiği kültür mirası, farklı medeniyetlere ve kültürlerle ev sahipliği yapmış olması ve özellikle Anadolu Türk tarihinin bir sembol noktası olması sebebiyle kalkınmasına ve gelişmesine çok daha fazla önem verilmesi, eksiklerinin tespit edilmesi gerekmektedir.

E.00000506329

Ahlat bugün 40 bin civarı nüfusu gelişmeye açık pek çok alanı olan bir konumdur. tarihi şehirlerin turizmden her geçen gün daha çok pay aldığı bir dönemde Ahlat'ın da ana kapsamlı bir kalkınma planı ve düzenlemelerle pek çok dünya şehrinden geri kalmayacağı aşîkardır.

Bu bağlamda Ahlat'ın özel bir statü ile yeni bir kanuni düzenlemeye giderek, bir kültür şehri ilan edilmesi, başta Türk Keneşi, İslam Konferansı Örgütü gibi uluslararası örgütlerin çalışmalarına ev sahipliği yapabilecek bir konuma getirilmesi, sosyo-ekonomik durumun güçlendirilmesiyle ilçenin verdiği göçün bir kısmının geri çevrilmesi, ilçeye yapılan özel yatırımların teşvik edilmesi, yeni ve modern bir şehir planlamasına tabi tutulması, çevresinin ve özellikle Van Gölü'nün yarattığı eko-sistemin korunması gibi çalışmaların değerlendirilmesi bu kadim şehir için büyük bir kazanım olacaktır.

E.00000506329

..... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

AD SOYAD	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ayhan Altıntaş	Ankara	
İ. Hüseyin Filiz	Gaziantep	
Hayrettin Nuhoglu	İstanbul	
Behiç Çelik	Mersin	
Ahmet Kamil EROZAN	Bursa	
Senol Sunoğlu	Ankara	
İsmail ÖK	Balıkesir	
Ayhan Adnan Sevinç	Aydın	
M. Naci Çirincioğlu	Erzurum	
Ayhan Cesur	İsparta	
Feridun Bozkuş	Antalya	
Hasan Subaşı	Antalya	
İ. Hakan Sığirci	Mersin	
Fazl Kaptan	Tekirdağ	
Durmaz M. M. M. M.	Ankara	
Ahmad Ardic	İstanbul	
Koray Aydin	Ankara	
M. Mehmet Çulhaçlı	Ankara	
İsmail Karcık	Adana	
Yasin Öztürk	Denizli	